

Mededelingen van de Nederlandsche Boschbouw Vereeniging

LEDEN.

Overleden B. Stoffel te Diepenveen.

ADRESVERANDERINGEN.

Dr T. Jurriaanse te Den Haag naar Belvedèreweg 15.
Ir J. van Rossem te Den Haag naar Weissenbruchstraat 414.
Ir C. van de Velde te Assen naar Westerpark A 4.
Ir L. W. Wilmes van Emmeloord naar Zwolle, Brederostraat 14.

De Secretaris,
G. Memelink.

Mededelingen inzake het Boswezen, de Houtvoorziening en de Jacht

OMZETBELASTING BIJ VERKOOP VAN HOUT OP STAM.

Het proefproces, om uit te maken, of het opleggen van een aanslag in de omzetbelasting aan de verkoper van onroerende producten, in casu aan de beseigenaar, die hout op stam verkoopt, ten onrechte zou plaats hebben, werd onlangs beslist.

De Tariefcommissie te Amsterdam, onze hoogste instantie van beroep inzake de omzetbelasting, heeft in haar uitspraak van 27 Juli 1951 No. 5748 het beroep afgewezen. De beseigenaar — houtproducent wordt ook bij verkoop op stam als fabrikant beschouwd, al staat hij dan feitelijk slechts een onroerend recht af, waarvan de koper gebruik kan maken, om het onroerende om te zetten in een roerend goed. Hij zal dus 4% omzetbelasting moeten betalen (wet van 21.12.1950, Stbl K 592: bij verkoop aan ondernemers 4%, bij levering aan particulieren 6%).

Het is van belang, hieraan toe te voegen, dat sedert 1 Januari 1951 het verbod, om de omzetbelasting geheel of gedeeltelijk door te berekenen, is opgeheven, als het leveringen (of diensten) aan ondernemers en publiek-rechtelijke diensten betreft.

BOSBOUWPROEFSTATION T.N.O.

Sinds 1 Januari 1951 zijn in de Raad van Bijstand van het Bosbouwproefstation T.N.O. benoemd de hierna volgende personen, vertegenwoordigende de achter hun naam vermelde instituten en organisaties.

P. J. F. Lombarts, Bond van Boomkwekers (i.p.v. P. A. W. J. van Ginneken).
W. Boerhave Beekman, Houtinstituut T.N.O. (i.p.v. Ir R. K. von der Nahmer).
Ir A. A. Bonnema, Het Grondbezit (i.p.v. Jhr A. J. B. van Suchtelen van de Haare).
J. Geraedts, Bedrijfsgroep Houtindustrie.
J. G. C. Prins, Bedrijfsgroep Houtindustrie.

OOGSTVERWACHTINGSBERICHT VOOR BOOMZADEN.

Groveden.

Er wordt een behoorlijke oogst van groveden verwacht, in Utrecht wat minder dan in het Oosten en Zuiden van ons land. De verwachting voor het volgend jaar ligt lager.

Oostenrijkse- en Corsicaanse den.

De verwachting ligt in het algemeen iets lager dan volgens de 1-jarige kegels verleden jaar werd voorspeld, zodat de oogst niet veel zal verschillen van verleden jaar, hoewel de Oostenrijkse den er iets beter voor staat dan de Corsicaanse den, behoudens plaatselijke afwijkingen. Vlieland en Noordwijk liggen uitgesproken lager dan de andere kuststreken. De verwachting voor het volgend jaar is beneden middelmatig tot slecht.

Fijnspar.

Hier en daar is een matige oogst van fijnspar mogelijk, doch op veel plaatsen stelt deze houtsoort teleur. De algemeen gemiddeldé verwachting is beneden middelmatig.

Groene douglas en Japanse lariks.

Practisch een misoogst; met enkele uitzonderingen behoeft nauwelijks rekening te worden gehouden, daar het zaad dan dikwijls nog loos zal zijn.

Zomereik.

Hiervan wordt een middelmatige tot goede oogst verwacht.

Amerikaanse eik.

De verwachting voor deze houtsoort ligt beneden het middelmatige met enkele wat gunstiger berichten, vooral uit het Utrechtse en het Zuiden van het land.

Beuk.

Misoogst met enkele uitzonderingen in het Noorden van het land, waar echter weinig beuken voorkomen, zodat geen oogst van enige algemene betekenis wordt verwacht.

Berk en elzen.

Dragen middelmatig tot vrij goed. Dit laatste geldt het meest voor de zwarte els. Plaatselijk zal behoorlijk geoogst kunnen worden; van de witte els het minst.

Staatsbosbeheer.

DE PUBLIEKRECHTELIJKE BEDRIJFSORGANISATIE VAN DE LANDBOUW MET EEN HOOFDLETTER L.

De Stichting voor de Landbouw heeft op 1 Augustus 1951 bij de Sociaal Economische Raad ingezonden een ontwerp Algemene Maatregel van Bestuur tot instelling van een Bedrijfschap voor de Landbouw, met daarbij behorende toelichting. Een en ander namens de zes centrale organisaties van ondernemers en werknemers in het agrarisch bedrijf. De stukken zijn intussen gepubliceerd.

De organisatiecommissie van de S.E.R. heeft daarop doen weten dat het ontwerp aanstonds in behandeling wordt genomen. Bovendien werd in het Mededelingenblad No. 6 van 20 September 1951 door deze commissie het volgende bekend gemaakt:

„De Commissie heeft het voorstel tot het instellen van een bedrijfschap voor de Landbouw in behandeling genomen, dat door de Stichting voor de Landbouw is ingediend.

Organisaties die over de instelling van dit bedrijfschap gehoord wensen te worden, worden verzocht een gemotiveerd verzoek hiertoe in te zenden bij het secretariaat van de Raad, Emmapark 1 te 's-Gravenhage.”

Men wil dus blijkbaar met bekwame spoed tot een verwerkelijking van de plannen overgaan.

In het begeleidend schrijven aan de S.E.R. wordt door het Hoofdbestuur der Stichting voor de Landbouw (p. 6 en 7 van de publicatie) uiteengezet, dat de zes centrale organisaties ook reeds bij het oprichten van de Stichting zijn uitgegaan van de gedachte, dat deze zoveel mogelijk representatief moest zijn voor alle bedrijfstakken op

het gebied der bodemcultuur. Als bewijs hiervoor wordt gewezen op de totstandkoming van een Hoofdafdeling Bosbouw in het kader van de Stichting, waarin de werknemers zijn vertegenwoordigd door afgevaardigden der drie landarbeidersbonden en van ondernemerszijde aanvankelijk een aantal representatieve figuren uit de bosbouw bereid werden gevonden, het initiatief over te nemen. Daarna pas werd de Nederlandse Vereniging van Boseigenaren opgericht die sedert enige tijd de leden, vertegenwoordigers van de ondernemers, aanwijst.

Het overleg met de Ned. Ver. v. Boseigenaren, zo lezen wij, is nog niet beëindigd en van het resultaat hoopt men spoedig te kunnen berichten. Alleen bij overeenstemming op basis van het ontwerp A. M. v. B. zal conform artikel 1 lid 4 de onder e vermelde „bosbouw” in het Landbouwschap worden opgenomen.

Hoewel — gelijk door staten, die een federatie willen aangaan, een deel van de soevereiniteit moet worden opgeofferd aan een hoger doel — ook de bosbouw een deel van zijn feitelijk door zijn van de landbouw zo verschillend karakter noodzakelijke zelfstandigheid moet opgeven, is een samengaan in een alle vormen van bodemcultuur omvattend Landbouwschap geboden.

Het is trouwens niet alleen juist, dat de geschiedenis van de organisatie van de landbouw in ons land de grond heeft voorbereid voor de groei tot een publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie, die als het ware als rijpe vrucht van de „bloeiende boom der organisatie” slechts behoef te worden geplukt. Het is ook juist, dat het Hoofdbestuur der Stichting voor de Landbouw op spoedige behandeling heeft aangedrongen (bladz. 9). Dit geldt evenzeer voor de bosbouw, vooral om zijn invloedssfeer ten opzichte van de in voorbereiding zijnde productschappen behoorlijk te kunnen vastleggen.

De Algemene beschouwingen in de toelichting bij het ontwerp geven o.a. een uitstekend en helder overzicht over de bedrijfsorganisatorische ontwikkeling in de Landbouw (blz. 25—32), dat zeer lezenswaard is. De bosbouw komt daarbij vergeleken wel zeer achteraan. Hij zal trouwens niet alleen om historische redenen een aparte plaats moeten innemen in het Landbouwschap.

In het bestuur van het Landbouwschap zullen volgens het voorstel (blz. 8) alleen vertegenwoordigers der zes centrale organisaties, vier leden voor elk van deze, worden benoemd. In de top van het bedrijfschap is de jure de bosbouw dus slechts ten halve vertegenwoordigd door de werknemersorganisaties, hoewel de mogelijkheid niet uitgesloten is, dat enige vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties eventueel ook „landbouwers” zijn met enige speciale interesse voor het bosbedrijf, waardoor de facto op grond van een persoonlijke belangstelling de stem van de ondernemers in de bosbouw ook binnen het bestuur gehoord zal kunnen worden.

Intussen is dit een reden te meer, om in het ontwerp de positie van de bosbouw, waarvoor de vorm van een Hoofdafdeling werd gekozen nog wat beter te verstevigen dan volgens Art. 4 lid 3, Art. 5 lid 1 en 2 van het ontwerp het geval is.

De historisch gefundeerde opbouw van het bedrijfschap uit gewestelijke Landbouwschappen leent zich zeker niet voor toepassing op de bosbedrijven. In dit opzicht zal de bosbouw moeten worden uitgezonderd. Hier zal de in de toelichting op art 4 genoemde mogelijkheid om afdelingen die onder een Hoofdafdeling ressorteren te stichten, moeten worden uitgebouwd tot een regionale aaneensluiting van de bosbedrijven die volkomen afwijkend zal moeten zijn van de Gewestelijke Landbouwschappen.

Betreffende het lidmaatschap is voor de bosbouw nog interessant, dat het ontwerp weliswaar het opnemen van ondernemingen die door de Staat worden geëxploiteerd, zoals met name genoemd het Staatsbosbeheer deze onder beheer heeft, in principe tot het Landbouwschap zouden moeten behoren, doch dat vóór dergelijke gevallen een uitzonderingsmogelijkheid is geschapen ter beoordeling van de betrokken ministers (Art. 1 lid 5, toelichting blz. 53).

Naast andere onderdelen van het ontwerp, waarop hier niet kan worden ingegaan, is van belang te memoreren, hoe de heffingen zullen worden opgelegd (Hoofdstuk IV, Geldmiddelen). Als basis zal dienen in de eerste plaats de oppervlakte in gebruik zijnde grond. Er zal echter een verschil in grootte der bijdrage worden gemaakt naar gelang de vruchtbaarheid en ligging (Art. 27 lid 1 blz. 22). Hiervan kan echter in de nog vast te stellen heffingsverordening voor bepaald aangewezen groepen van ondernemingen worden afgeweken (Art. 27 lid 4). Daarnaast zal echter bovendien een periodieke, gelijke basisheffing worden ingesteld (Art. 27 lid 3). Tenslotte wordt de mogelijkheid open gehouden van (extra) heffingen met bepaalde bestemming (Art. 27 lid 5).

Referaten

2. Houtteelt (bosbouw).

232.315.3: 174.7

Cold soaking: a Short-cut substitute for stratification? P. O. Rudolf. *Journal of Forestry*. 48 (1), 1950 (31—32).

Zaden van *Pinus strobus*, *Picea rubra*, *Larix occidentalis* en *Abies balsamea* moeten in de herfst worden uitgezaaid of voor uitzaaiing 1 à 2 maanden worden gestratificeerd. Het blijkt dat 1 à 2 weken onderdompeling in gedistilleerd water van 2° C hetzelfde resultaat heeft als stratificatie. B. V.

232.327.4: 145.7 *Phyllophaga* (775)

White grubs in Wisconsin forest tree nurseries. R. D. Shenefelt & H. G. Simkover. *Journal of Forestry* 48 (9), 1950 (429—434).

In boomkwekerijen in *Phyllophaga* en ernstige schade veroorzaakt door witte engelingen, dit zijn larven van *Phyllophaga* aanverwante geslachten. Bijna 25% van de gehele voorraad in een kwekerij werd soms vernietigd en aantastingen van 10 tot 15% zijn normaal. De wortels van coniferen worden afgebeten of ontschorst, vooral bij de één- en twee-jarige planten. Deze verliezen zijn niet alleen ernstig uit economische overwegingen, maar ook wegens de vertraging van dringende herbeplantingen. Een uitgebreid onderzoek ter bestrijding van deze insecten werd uitgevoerd door de universiteit van Wisconsin. Er bleken 11 *Phyllophaga* en 15 aanverwante soorten voor te komen, waarvan er 10 zeer talrijk waren.

Biologische bestrijding heeft nog geen resultaat gehad. Insecticiden moeten met de grond worden vermengd op de tijd, dat de eieren worden gelegd, omdat de engelingen het gevoeligst zijn wanneer zij net uitkomen. Wordt besputting met de engere insecticiden heeft succes, maar vermenging met de grond is beter. Van de verschillende insecticiden voldoet „Chlordane” het best. Dit wordt in een hoeveelheid van 10 kg 10-% Chlordane per ha aan de grond toegevoegd, en daarna met een schijveneg tot ongeveer 20 cm door de grond gemengd. De kosten bedragen ongeveer 40 dollar per ha. Op plaatsen waar materiaal staat, dat nog niet zal worden verplant, moet worden bespoten, en wel met een oplossing van 40% „Chlordane” tot een hoeveelheid van 5 kg per ha; kosten ongeveer 15 dollar per ha. De eerste behandeling is voldoende voor 3 jaar; de tweede behandeling heeft slechts tijdelijk succes. B. V.

263: 176.23 *Populus* (45)

Pioppicoltura e pertinenze idrauliche. Giacomo Piccarolo. Monti e Boschi. 2 (2), 1950 (61—64).

Het is bekend, dat de populier goed groeit op terreinen van recente alluviale vorming. Deze gronden liggen langs de rivieren en in de wet worden ze aangegeven als „pertinenze idrauliche” of schreefkundig bij de rivier behorende terreinen. Ze worden verder in de wet omschreven als terreinen, die bij normale hoogwaterstand onder water staan. Deze definitie opent de weg voor juridische controversen. Het is moeilijk te bepalen wat een normale hoogwaterstand is, want de rivieren veranderen vaak hun regiem en hun bedding. Een tijdelijke overstroming van een terrein betekent nog lang niet de rechtvaardiging de grond als staats-eigendom te beschouwen. De wet laat geen twijfel, dat aangelslibde gronden eigendom zijn van de eigenaren van de aangrenzende terreinen langs de oever. Dit is ook rechtvaardig, aangezien verlies door corrosie ook ten laste komt van deze mensen. De zaak bleef onduidelijk tot het ogenblik van goedkeuring van het decreet van 18-6-1936 nr 1338; tot wet gemaakt op 14-1-1937 nr 402.

De uitvaardiging van dit decreet is tegelijk een handeling van rechtvaardigheid en een wijze voorziening, doordat elke hindernis voor het gebruik van de alluviale gronden wordt weggenomen. Men past het instituut van de concessie toe met rechten van voorrang voor de aangrenzende eigenaren, met de plicht te recht van Staat te erkennen, door het betalen van een vaste som van 20 lire per jaar per hectare. Deze

regeling heeft het voordeel, dat de eigenaren wettig over de gronden en hun productie beschikken en dat steriele gronden worden opgegeven.

De resultaten blijken uit de aanleg van 5.529 hectaren in de „pertinente idraulische” van de Po, waarvan 4.438 in concessie kwamen (80%) en 4.095 beplant werd met populier (92%). Het succes was zo duidelijk, dat de „pertinente idraulische” het doel werden van begerige verlangens, die men wilde verwerkelijken met overtreding van elk goed recht en praktische zin. De Staat maakte toen een wet op 21 Januari 1949 nr 8 en wil niet alleen de oever in bezit nemen, maar ook de aangrenzende grond, met terugwerkende kracht. Na het terrein in concessie gegeven te hebben, nadat de eigenaar werken heeft uitgevoerd en risico's heeft gedragen, wil de Staat niet alleen in de toekomst geen nieuwe concessies meer geven, maar ook het recht van de reeds bestaande concessies annuleren.

De vastgestelde canon van de nieuwe wet is in sommige gevallen hoger dan een normale pacht, maar tevens wil men elke technische en administratieve handeling van de concessionaris onderzoeken en controleren, ofschoon deze alle lasten draagt van de normalisatie, beplanting en verzorging. Het is gemakkelijk aan te tonen, dat deze handeling de Staat bijna 80% van het totale nut verschaft. Wie zal echter op deze voorwaarden nog populieren planten?

De moeilijkheden van de Staats-balans kunnen deze onbillijkheid niet rechtvaardigen. Er is de laatste tijd dan ook veel over deze kwestie te doen geweest en daarom is er een nieuw wetsvoorstel ingediend, dat geïnspireerd heet te zijn op goede en correcte bedoelingen(?) en met het doel de nieuwe normen met betrekking op de „pertinente idraulische” vast te leggen. De vermeerdering van de canons (pachtommen) in juiste proporties en eerlijke en nauwgezette toepassing van het praktisch compromis van de voorafgaande wet van 1937, zijn nog steeds het beste middel om een nuttige populieren-cultuur te drijven, zowel voor de eigenaar als in het algemeen belang.

T. B.

3. Oogst van hout; opwerking en transport; rationalisatie van werk; arbeidsstudies; bouwkunde voor de bosbouw.

325

Découpes et classement. J. Venet. *Revue forestière française* 3 (4), 1951 (241-267).

De wijze, waarop men een stam zal verdelen, hangt van verschillende omstandigheden af. Men kan een stam in twee of meer stukken verdelen naar de afmetingen van de stam op verschillende plaatsen. Ook kan men de stam daar doorzagen, waar de grens ligt tussen delen van verschillende kwaliteit.

Bij de eik kan men in grote trekken onderscheiden stukken geschikt voor fineerhout, meubelhout en zaaghout. Het overblijvende hout kan dan dienst doen voor de wagenmakerij, dwarsliggers, mijnhout e.d. Wanneer men een goed eikenbos heeft, kan men van de zwaarste stammen een stuk fineerhout leveren, voorts hout voor de meubelmakerij, zaaghout en hout voor de wagenmakerij.

Bij goed beukenhout bestaat de stam uit een stuk, dat voor schilhout geschikt is, voorts een stuk voor meubel- of timmerhout en een stuk, dat voor wagenmakerij of voor dwarsliggers kan worden gebruikt.

Ook bij groveden kan een stam in verschillende delen worden verdeeld, waarvan het onderste bij goede stammen voor schilhout kan worden verkocht. Daarna volgt het zaaghout, terwijl de bovenste delen als mijnhout kunnen worden afgezet.

A. S.

4. Bosbeschadiging en bosbescherming.

416.4

Effects of some growth regulators and dressings on the healing of tree wounds. W. E. McQuilkin. *Journal of Forestry*. 48 (9), 1950 (423-428).

Een groot aantal stoffen en groeistoffen werden beproefd in verschillende draagstoffen en gebracht op wonden van bomen teneinde na te gaan of er een methode bij was, die het helingsproces kon versnellen. Het bleek, dat groeistof in hoge concentratie schadelijk inwerkt en in lage concentratie geen effect heeft. Ook verschillende andere stoffen gaven geen resultaat. De draagstof had wel invloed. Schellak gaf een iets slechtere genezing. Lanoline, al of niet gemengd met balsems, gaf een goed resultaat, in hoofdzaak wegens de goede bescherming van de wond tegen uitdroging, waardoor het cambium niet insterft en het callus zich direct aan de wondrand vormt. Zonder bescherming sterft het cambium over enkele cm in en heeft de callusvorming plaats onder de bast; de wond is dan relatief groter geworden. De sluiting van de wond heeft

bovendien iets sneller plaats. De lanoline-balsem mengfels zijn bruikbaar der wegens de betere houdbaarheid en vastheid.

De boomsoorten vertonen een groot verschil in regeneratievermogen. *Quercus alba* bleek het snelst te genezen. Daarop volgt *Nyssa sylvatica*. *Acer rubrum* was een van de langzaamst helende loofhoutsoorten, hoofdzakelijk wegens het snelle insterven van het cambium, hetgeen ook het geval was bij *Quercus coccinea*. *Fagus americana* geneest ook langzaam, doch uitsluitend ten gevolge van de trage groei. *Quercus palustris* heelt zeer snel. *Liquidambar styraciflua* heeft last van verticaal insterven der wond, maar geneest zeer snel. *Pinus*-soorten genezen slecht.

Wonden in voorjaar gemaakt slechter dan die in andere seizoenen toegebracht. Bemesting zal de algemene groeiacht doen toenemen en daardoor ook de snelheid van regeneratie van de wond. Oppervlakte-callus kwam soms voor; het had geen invloed op de genezingsnelheid. Kunstmatig kon het niet worden verkregen. Snoeiwonden reageren op dezelfde wijze als andere bastwonden; de sluiting dezer wonden gaat wat langzamer. Gaten van de aanwasboor waren meestal in 3 jaar gesloten, doch de inrotting kon nog niet worden nagegaan. B. V.

432 (73)

Forest fire control — 1949. P. A. Thompson. Journal of Forestry. 48 (4), 1950 (241—244).

De bosbrandbescherming in de V.S. wordt steeds intensiever en het is verheugend te zien, hoe snel die ontwikkeling is. Men vat het probleem van de navolgende kanten aan.

(1) *Het voorkomen van bosbrand*. Enerzijds door opvoeding van het publiek door een groots opgezette advertentie-propaganda (Smoky Bear is een figuur, die in de V.S. algemeen bekend is) en de „Keep-Green“-acties in de verschillende Staten; anderzijds door meer doeltreffende bostechnische maatregelen zoals menging met loofhout, behandeling van het kapafval.

(2) *Een betere uitrusting*. Langzamerhand komt men beter in zijn blusmateriaal, voersmiddelen e.d. te zitten en werd de organisatie beter (radio, helicoptère).

(3) *Een betere samenwerking*, vooral tussen de staten onderling maakt het mogelijk op elkaars gebied te helpen met blussen.

(4) *Een betere bestrijdingstechniek*, mede mogelijk gemaakt door de snellere informatie en de betere uitrusting. Vooral het gebruik van de helicoptère is van eminent voordeel gebleken. De mensen snel en onvermoeid ter plaatse aan; de organisator heeft een beter overzicht van de brand; de brand kan in de kiem worden gesmoord.

(5) *Het mensenmateriaal* wordt eveneens steeds meer uitgebreid en bovendien beter geschoold.

(6) *Het onderzoek* naar chemische blusmiddelen, een zuiniger gebruik van water door het gebruik van allerlei verstuivers en uitvloeiers maakt goede voortgang. Ook bestudeert men het gedrag van branden en daaruit kunnen belangrijke leringen worden getrokken voor de bestrijding er van.

Bosbrandbescherming kost echter veel geld en het grootste gevaar voor de verdere ontwikkeling van deze activiteit ligt in een besnoeiing van de credieten. Een verdere verhoging daarvan is daarentegen juist gewenst. Bosbouwers moeten in dezen daarom altijd waakzaam en strijdbaar blijven. B. V.

443: 172.82 *Endothia parasitica* (45)

Il cancro della corteccia del castagno puo colpire anche le querce? Antonio Biraghi. Monti e Boschi. 3 (3), 1950 (129—132).

De bastkanker van de kastanje, *Endothia parasitica*, wordt sinds 1948 ook aange troffen op enkele exemplaren van de eik. Van theoretisch standpunt bezien is hier niets sensationeels in, aangezien tevoren in de Ver. Staten ook iets dergelijks was geconstateerd op *Q. velutina*, *Q. alba* en *Q. prinus*.

De eerste aangetaste eiken werden gevonden in de Ligurische Apennijnen, waar ook de eerste aantastingen plaats had van de kastanje, welke boom nu langzamerhand verdwijnt. Het betreft geïsoleerde exemplaren van *Quercus petraea* en *Quercus pubescens*. De zwam werd geïsoleerd en op de kastanje overgebracht, waardoor kwam vast te staan, dat men inderdaad met *Endothia parasitica* te doen had. Ook op de steeneik en op *Q. robur* komt de zwam voor. De gevallen van bastkanker op de eik zijn niet talrijk, maar ze nemen toe in aantal. Men moet er daarom wel enkele be-

schouwingen aan wijden. In Amerika treedt hetzelfde verschijnsel op en hier vertoont *Quercus stellata* op sommige plaatsen 30% aantasting.

Vermoedelijk wordt er een nieuw ras gevormd van de eik, die in het begin niet de normale voedingsbodem voor de zwam levert. Er dreigt dus in de toekomst gevaar voor de eikenbossen.

T. B.

5. Houtmeetkunde; aanwas; ontwikkeling en structuur van opstanden; taxatie; kartering.

561.2: 562.22 (798)

Increment and Mortality in Southeast Alaska's Second-growth Stands. R. T. Taylor & R. M. Godman. *Journal of Forestry*. 48 (8), 1950 (329—332).

Tweede generatie mengbossen van *Picea sitchensis* en *Tsuga heterophylla* hebben in de eerste 80 jaren een aanwas die twee maal zo groot is als van de eerste generatie klimax-bossen. De diameter-aanwas van de sitkaspar neemt toe met de leeftijd en is groter dan die van de hemlock, behalve in zeer jonge opstanden. De sterfte door natuurlijke selectie is percentsgewijs bij de sitkaspar groter dan bij de hemlock, doch, wat absolute aantallen betreft, bij de hemlock het grootst. De volume-aanwas van de sitkaspar is groter dan die van de hemlock, behalve in de laagste diameterklassen, en neemt toe met de diameter.

Bomen van de eerste en tweede groei-krachtklasse van sitkaspar en van de eerste groei-kracht-klasse van hemlock moeten als toekomstbomen worden uitgezocht en opgesnoeid.

B. V.

9. Bossen en bosbouw van het nationale gezichtspunt gezien; boshuishoudkunde.

904 (492)

Quelques conceptions nouvelles sur la sylviculture aux Pays-Bas. G. Houtzagers. *Bull. S.R.F. Belg.* 58 (5), 1951 (185—201).

Nederland is arm aan bos; de bosoppervlakte is ongeveer 250.000 ha, d.i. 7,6% van de totale oppervlakte van het land. Maar men moet ook rekening houden met de beplantingen langs wegen, kanalen en boerderijen. Zij leveren 15—20% van de jaarlijkse productie. De populier en de eik zijn de belangrijkste houtsoorten van deze beplantingen, daarna komen de beuk en de iep en tenslotte de esdoorn, de es en de berk.

De jaarlijkse houtproductie bedraagt 600.000—650.000 m³, waarvan 500.000 m³ hout uit de bossen en 100.000—150.000 m³ uit wegbeplantingen e.d. Dit komt te staan tegen een gebruik van vijf miljoen m³ per jaar.

In België zijn de omstandigheden voor de bosbouw veel gunstiger. De gezamenlijke bosoppervlakte is 541.000 ha. Hiervan is 96.000 ha bezet met groveden, 104.000 ha met fijnspar en 341.000 ha met loofhout. De jaarlijkse productie is meer dan anderhalf miljoen m³ hout.

In Nederland zijn de beste gronden door de land- en tuinbouw in beslag genomen. In België zijn er goede gronden in het bergachtige gedeelte van het land, die voor de houtteelt worden gebruikt. De omstandigheden van de Nederlandse bosgronden kunnen slechts vergeleken worden met die van de Belgische Kempen.

Als eerste is in Nederland gezocht naar andere houtsoorten, die passen in het Nederlandse zeeklimaat. Men heeft ook geleerd deze te mengen. Een individuele menging is niet juist; men moet de houtsoorten in groepen bijeen houden.

In Nederland is men ook begonnen om te zoeken naar bepaalde opstanden van de groveden voor het winnen van zaad. Er worden onderscheiden elite-opstanden, middelmatige opstanden en slechte opstanden. Het werk is nog in een beginstadium. De selectie heeft bij de es reeds goede resultaten gehad.

Op deze wijze zal men verder moeten werken om hogere opbrengsten uit het bos te verkrijgen.

A. S.